

OBSAH

Poděkování	9
ÚVODNÍ SLOVO	11
Zásady zápisu toponym	13
KAPITOLA 1 / ZEMĚPISNÁ JMÉNA — PROSTOR, MOC, IDENTITA	14
1.1 Úvod	14
1.2 Vymezení toponym, varianty, standardizace	15
1.3 Toponyma „psaná“ a „živá“	18
1.4 Toponomastický přístup	23
1.5 Geografie, jazyk a moc	30
1.5.1 Jazyková krajina	34
1.6 Jazyk, místo a identita z pohledu kulturní antropologie	36
1.7 Možnosti studia toponym a teorie krajiny	40
1.8 Perspektivy výzkumu toponymie	43
KAPITOLA 2 / TOPONYMIE MĚSTSKÉHO PROSTORU	45
2.1 Vymezení termínu urbanonymum	45
2.2 Vývoj městské toponymie od středověku do počátku 21. století	46
2.3 Pestré vrstvy městské toponymie	54
2.3.1 Vrstva první — standardizovaná urbanonymie	55
2.3.2 Vrstva druhá — „venkovská“ pomístní jména	61
2.3.3 Vrstva třetí — „živá toponymie“	65
2.3.4 Urbanonymie a orientace v prostoru města	69
2.4 „Živá“ urbanonymie městského prostoru (případové studie)	72
2.4.1 Prameny a metody výzkumu	72
2.4.2 Moravská Ostrava — průmyslové město se středověkými kořeny	74
2.4.3 Ostrava-jih — moderní sídliště	85
2.4.4 Ostrava-Poruba a Havířov — podobná města, podobná jména	88
2.4.5 Znalost toponym v městském prostoru	96

KAPITOLA 3 / TOPONYMIE VENKOVSKÝCH LOKALIT	98
3.1 Úvod	98
3.2 Metody výzkumu	100
3.3 Historická toponymie v současné praxi	101
3.4 Nově vznikající toponyma	111
3.5 Sociální toponyma	119
3.6 Od vesnice k městu	122
3.7 Jazyková krajina venkova	126
3.8 Toponyma a identita	132
3.9 Závěr	136
KAPITOLA 4 / TOPONYMA JAKO KULTURNÍ DĚDICTVÍ A PŘEDMĚT PAMÁTKOVÉ OCHRANY	138
4.1 Teoretická východiska ochrany toponym jako kulturního dědictví	138
4.1.1 Diskuze o ochraně toponym v širším a světovém kontextu	138
4.1.2 Diskuze o ochraně toponym v českém kontextu	143
4.2 Urbanonymie budovatelského města — předmět památkové ochrany?	146
4.2.1 Charakteristika urbanonymie budovatelského města	146
4.2.2 Změny standardizované urbanonymie — argumenty pro a proti ...	149
4.2.3 Honorifikační urbanonyma jako součást kulturního dědictví a předmět památkové ochrany	152
4.3 Způsoby ochrany toponym v městském prostoru	156
4.3.1 Koncepce standardizované urbanonymie	156
4.3.2 Uliční tabule	158
4.3.3 Evidence toponym — uličníky a mapové aplikace	159
4.3.4 Naučné stezky, výstavy, vycházky — toponymum a příběh místa	161
4.4 Toponyma ve venkovském prostoru jako kulturní dědictví	162
4.5 Způsoby ochrany toponym jako kulturního dědictví ve venkovském prostoru	164
4.5.1 Zdroje ohrožení toponym	164
4.5.2 Možnosti ochrany toponym na venkově	165
4.5.2.1 Evidence jmen	165
4.5.2.2 Odborná interpretace významu	166
4.5.2.3 Respektování nářeční podoby zeměpisného jména	167
4.5.2.4 Pojmenovávání nových objektů	168
4.5.2.5 Opravy a doplnění mapových podkladů	170
4.5.2.6 Interaktivní mapové aplikace	170
4.5.2.7 Úřední dokumenty a komunikace s veřejností	171
4.5.2.8 Výuka místopisu a vlastivědy	171
4.5.2.9 Úřední označování míst	173
4.6 Chránit, či nechránit aneb Vox populi (non est) vox Dei	174

ZÁVĚR	178
Summary	181
Streszczenie	183
Zusammenfassung	185
Prameny a literatura	187
Seznam obrázků, tabulek a grafů	211
PŘÍLOHY	218
Příloha 1: Příklad evidenčního archu toponyma	218
Příloha 2: Toponomastický klíč pro klasifikaci místních a pomístních jmen a urbanonym	219
Příloha 3: Metodika hodnocení kulturní a historické hodnoty jména	219
Příloha 4: Názvy míst — mapový portál pro mapování a evidenci toponym	220
Tematický a věcný rejstřík	229
Jmenný rejstřík	232
Autorský kolektiv	238